

6. HAFTA

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Tevhid-i Tedrisat

Harf İnkılabı

TÜRK İNKILABININ ÖZELLİKLERİ

- ❖ Ulusaldır
- ❖ Demokratiktir ve laik temeller üzerine oturtulmuştur
- ❖ Kökten değişimi esas almıştır
- ❖ Ulus devleti olunması hedeflenmiştir
- ❖ Evrenselidir
- ❖ Dogmatik değildir,akıl ve bilime dayanmaktadır

Türk inkılap hareketleri:

- ❖ Siyasal alandaki inkılaplar (öncü inkılaplar)
- ❖ Gelişen inkılaplar şeklinde incelenir

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Osmanlı Devleti'nde Eğitim :

- ❖ Osmanlı eğitim sistemi dini esaslara dayanmaktaydı
- ❖ Devlet memurları Enderun (Saray Okulu) da yetiştirirdi
- ❖ Eğitim işleri ve kurumları çeşitli vakıflar ve dini kurumlarca düzenlenmekteydi
- ❖ En yaygın eğitim kurumları mahalle mektepleri ve medreselerdi
- ❖ 18.yüzyılın sonlarına doğru devlet teknik ve askeri okullar açtı (Kara ve Deniz Mühendishanesi)
- ❖ 19.yüzyılda II.Mahmut eğitim alanında ilk ciddi çalışmaları başlattı

EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Osmanlı Devleti'nde Eğitim :

- ❖ Tanzimat döneminde Avrupa sistemleri ve kurumları örnek alınarak yeni okullar açıldı
- ❖ 19.yüzyılda Osmanlı ülkesinde çok sayıda yabancı okul açıldı
- ❖ 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermanı ile, eğitim alanında yeni düzenlemeler yapılması kararlaştırıldı
- ❖ II.Abdülhamit (1876 – 1909)döneminde çeşitli okullar açıldı ve eğitim yaygınlaştırılmaya çalışıldı

Cumhuriyet Döneminde Eğitim

Tevhid-i Tedrisat Yasası (Öğretimin Birleştirilmesi Yasası)

- ❖ Atatürk,Kurtuluş Savaşı'nın olağanüstü ortamında 16-21 Temmuz 1921 tarihleri arasında Ankara'da **MAARİF (EĞİTİM) KONGRESİ'Nİ** topladı
- ❖ Kongrede eğitim,kültür ve öğretmen durumu tartışıldı ve yeni programlar hazırlanması kararlaştırıldı
- ❖ Atatürk Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasından sonra eğitim alanında da devrimler yapacağını açıkladı
- ❖ 3 Mart 1924'de **TEVHİD-İ TEDRİSAT YASASI** kabul edildi.Ülkemizdeki tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığının çatısı altında toplandı

Cumhuriyet Döneminde Eğitim

Tevhid-i Tedrisat Yasası (Öğretimin Birleştirilmesi Yasası)

- ❖ Medreseler kapatıldı, yabancı okullar denetim altına alındı. Bu yasa ile eğitim alanında laikleşme başladı. Böylece:
 - ♦ Eğitim öğretimdeki dağınıklığı ortadan kaldırmak
 - ♦ Eğitimin ulusal, çağdaş, demokratik, laik, dinamik özelliklere kavuşturulmasını ve bu ilkeleri benimseyen yurttaşlar yetiştirilmesini sağlamak
 - ♦ Türk Ulusu'nun eğitim, bilim ve kültür düzeyini evrensel boyutlara ve normlara kavuşturmak hedeflenmiştir
- ❖ Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut dönemine kadar eğitim öğretim işlerinde en yetkili makam Şeyhülislamlık makamıydı.
- ❖ 1826 yılında Evkaf-ı Hümayun Nezareti (Vakıf Bakanlığı) kurulmuştu.

Cumhuriyet Döneminde Eğitim

Tevhid-i Tedrisat Yasası (Öğretimin Birleştirilmesi Yasası)

- ❖ Tanzimat'ın ilanından sonra Mekatib-i Umumiye Nezareti (Genel Okullar Bakanlığı) kuruldu ve eğitim kurumları Vakıf Bakanlığından alınarak bu bakanlığa bağlanmıştır.
- ❖ 1856 yılında Islahat Fermanı'nın ilan edilmesiyle MAARİF-İ UMUMİYE NEZARETİ (MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI) kuruldu.
- ❖ TBMM açıldıktan sonra kurulan Meclis Hükümetinde Milli Eğitim Bakanlığı'na (Maarif Vekaleti) da yer verilmişti.
- ❖ 1923 yılında ilk, orta ve yüksek öğretim müdürlükleri kurulmuştur.
- ❖ 1926 yılında Milli Eğitim Teşkilatı Hakkında Yasa (Maarif-i Umumiye Kanunu) çıkarılmıştır. Bakanlık, Dil Heyeti ile Talim ve Terbiye Dairesi'ni kurarak teşkilatlanmasını genişletmiştir.

Türk Milli Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerin Belirlenmesi

Milli Eğitim çağdaş, laik ve demokratik özellikler doğrultusunda sistemli hale getirilmeye çalışılmıştır.

Türk Milli Eğitimi'nin amaçları;

Türk Ulusu'nu çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmak, gençleri ulusal, uygar, insani düşünce ve duygularla donatmaktır. Milliyetçi, Cumhuriyetçi, halkçı, laik, devrimci cumhuriyet yurttaşları yetiştirmek, ekonomik yaşamda başarılı olmalarını sağlamak, bilgi ve beceriler kazandırmaktır.

Türk Milli Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerin Belirlenmesi

Milli Eğitimin Temel İlkeleri:

- 1) Eğitimin ulusal olması
- 2) Milli Eğitimde öğretim birliği ilkesine uyulması
- 3) Öğretimin bilim ve tekniğe dayanması. Atatürk "DÜNYADA HER ŞEY İÇİN, UYGARLIK İÇİN, YAŞAM İÇİN, BAŞARI İÇİN EN HAKİKİ MÜRŞİT İLİMDİR, FENDİDİR" diyerek bilim ve tekniğe verdiği önemi belirtmiştir.
- 4) Eğitim-öğretim yöntemlerinin işe dayalı ve uygulamalı yapılması.
- 5) Eğitimin yaygınlaştırılması ve bilgisizliğin ortadan kaldırılması.
- 6) Eğitimin laik olması.
- 7) Karma eğitim-öğretim yapılması, erkek ve kız çocukların eşit şekilde eğitilmesine önem verilmesi amaçlanmıştır.

Cumhuriyet Döneminde Eğitim

Yüksek Öğretim ve Üniversite Reformu

- ❖ Osmanlı Devleti'nde batılılaşma hareketleri çerçevesinde kurulan ilk yüksek öğretim kurumu DARÜLFÜNUN'dur (Fen Bilimlerinin öğretildiği yer).1863 yılında açılmış,eğitim öğretime 1900 yılında başlamıştır.
- ❖ II. Meşrutiyet döneminde yabancı bilim adamlarının katkılarıyla gelişme göstermiştir
- ❖ Kurtuluş Savaşından itibaren,eğitimin her kademesinde çağdaşlaşmayı hedef alan Atatürk,yüksek öğretimin yeniden incelenmesini ve bu alanda reform tasarısı hazırlanmasını istedi.
- ❖ Dönemin Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip Bey tarafından kapsamlı bir çalışma yapılarak üniversite reform tasarısı hazırlandı ve 1933 yılında kabul edildi.DARÜLFÜNUN kapatılarak İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ kuruldu.
- ❖ 1925 yılında Ankara'da HUKUK OKULU,1930 yılında YÜKSEK ZİRAAT ENSTİTÜSÜ kuruldu.1935 yılında SİYASAL BİLGİLER,1936 yılında DİL VE TARİH COĞRAFYA FAKÜLTESİ kuruldu.Böylece ANKARA ÜNİVERSİTESİ'NİN temelleri atılmış oldu.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİM

Harf İnkılabı

- ❖ Türkler İslamiyet'i kabul etmeden önce Göktürk ve Uygur alfabelerini kullanıyorlardı.Bu alfabeler Türk dilinin yapısına ve seslerine uygun özellikler taşıyorlardı.
- ❖ 10.yüzyıldan itibaren kitleler halinde İslamiyet'i kabul eden Türkler,kendi ulusal alfabelerini bırakıp Arap dili ve alfabesine yöneldiler.
- ❖ Selçuklu ve Osmanlıların Arapçayı yazı dili olarak kullanması sonucu Türk diline çok sayıda Arapça kelime girdi.
- ❖ Türk diline giren Arapça ve Farsça kelimeler kendilerine özgü türeme ve birleşme kurallarına sahipti bu kurallar Türk dilinin yapısına uymamakta Türkçenin gelişmesini engellemekteydi.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİM

Harf İnkılabı

- ❖ Türk dilinin yapısı itibarı ile Arap harfleri ile kolay yazılıp okunamaması eğitim ve kültürün gelişememesine neden olmuştur.
- ❖ Türkler 19.yüzyıla kadar Arap alfabesine dokunmamışlardır.
- ❖ Tanzimatla birlikte Türkçenin sadeleştirilmesi yönünde bazı görüşler ortaya atıldı.
- ❖ II. Meşrutiyet döneminde Dil İnceleme Kurulu oluşturuldu.Daha çok imla ağırlıklı çalışıldı.
- ❖ 1911'de Hüseyin Cahit, Kılıçzade Hakkı,Celal Nuri ve Halide Edip gibi aydınlar Latin harflerinin kullanılması yönünde çalışmalar yürüttüler
- ❖ Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp'in öncülük ettiği " Genç Kalemler" Arap harfleri ile Türkçe yazmanın zorluklarını dile getirmişler yeni harfler bulunması ve yazının ıslahı üzerinde çalışmışlardır.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİM

Harf İnkılabı

- ❖ Çağdaş uygarlık yolunda TÜRK DİLİ,YAZISI ve KÜLTÜRÜNÜ temel unsurlar olarak gören Atatürk kültür devrimi yapabilmek için Türk diline uygun kolay okunup yazılabilen bir alfabeye geçilmesi ve okuma yazma seferberliği başlatılması gerektiğini düşünüyordu.
- ❖ İlk kez konu 1923'te İzmir İktisat Kongresi'nde dile getirildi.
- ❖ 1926'da " DİL ENCÜMENİ "kuruldu.Dil Encümeni Latin harflerini kullanan birçok alfabeyi inceleyerek Türkçe ses uyumuna göre bir " ELİFBA RAPOR'U" hazırladı.
- ❖ Mustafa Kemal Atatürk 8 Ağustos 1928 gecesı Gülhane Parkı'nda Harf devrimini halka
- ❖ 1 Kasım 1928 günü yeni Türk harfleri 1353 sayılı yasa olarak TBMM'DE oy birliği ile kabul edildi.Atatürk TBMM'DE yeni harflerle ilgili konuşma yaptı
- ❖ Harf devrimi üç ay gibi kısa bir sürede başarı ile gerçekleşti.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE EĞİTİM

Harf İnkılabı

- ❖ Atatürk öncülüğünde 24 Kasım 1928'de "MİLLET MEKTEPLERİ" açıldı. Baş öğretmenliğe seçilen Atatürk yurt gezilerine çıkarak yeni harfleri öğretmek için bizzat ders verdi.

Cumhuriyetin ilk yıllarında yüzde onu bile okur yazar olmayan Türk toplumu günümüzde nitelikli iş gücü ve uzmanlık alanında gurur verici bir düzeye ulaşmıştır. Bu başarıda Yeni Türk Alfabesinin rolü büyüktür. Eğitim ve bilimde çağdaş gelişmelere ayak uydurabilme, Türk kültürünü geliştirme ve yükseltme konusunda önemli adımlar atılmıştır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1.

Aşağıdakilerden hangisi, Tevhid-i Tedrisat Yasası'nın eğitim alanında getirdiği yeniliklerden biri değildir?

- ☐ A) Türk Tarih ve Dil Kurumlarının açılması
- ☐ B) Eğitimde laikleşmenin başlaması
- ☐ C) Eğitimin ulusal niteliğe kavuşturulması
- ☐ D) Eğitim-Öğretimdeki dağınıklığın önlenmesi

2.

Aşağıdakilerden hangisi, Harf İnkılabının temel nedenlerinden biri değildir?

- ☐ A) Arapça'nın Türkçe ses ve hece yapısına uymaması
- ☐ B) Türk dilinin değiştirilmesi istenmesi
- ☐ C) Yazı dili ile konuşma dilinin birbirinden ayrılmak istenmesi
- ☐ D) Türk Diline uygun bir alfabeye geçilme ihtiyacı

3.

Aşağıda verilen inkılap hareketlerinden hangisi, diğerlerinden farklı bir özellik taşımaktadır?

- ☐ A) Yeni Türk Harflerinin kabulü
- ☐ B) Ölçüler ve Takvimin değişmesi
- ☐ C) Medreselerin kapatılması
- ☐ D) Tevhid-i Tedrisat Yasasının kabulü

4.

1 Kasım 1928’de yapılan Harf İnkılabını gerekli kılan en temel sorun, aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ A) Latin Alfabesinin ses yapımıza uygunluğu
- ☐ B) Yeni Alfabenin uygar uluslarca kullanılıyor olması
- ☐ C) Eski alfabenin zorluğu
- ☐ D) Okur yazar oranının düşüklüğü

5.

Aşağıdakilerden hangisi, Cumhuriyet’in ilk yıllarında çağdaş eğitimin geliştirilmesi çalışmasından biri değildir?

- ☐ A) Tevhid-i tedrisat yasasının kabulü
- ☐ B) Özel okulların teşvik edilmesi
- ☐ C) Türk Milli Eğitim Teşkilatı’nın kurulması
- ☐ D) Okullaşmanın ülke geneline yaygınlaştırılması

CEVAP ANAHTARI**1- A****2- C****3- B****4- D****5- B**

6. Hafta Ders Konuları Burada Sonlanmaktadır

HOŞÇAKALIN